

Wilson se izrekel za vojno v prid vsemu človeštvu.

Predsednik prišel pred združeni zbornici kongresa in priporočal izjavo, da "vojno stanje" z Nemčijo obstaja; pravi, da mora Amerika stopiti v vojno, da pomore osvoboditi svet despotizma (samostilstva).

Želi splošno vojno dolžnost in armado 500,000 mož takoj.

Washington, D. C., 29. marca. — Upanje na odvrnitev vojne med Združenimi Državami in Nemčijo je bilo razpršeno po nagovoru kancelarja vojne Bethmann-Hollwega v nemškem državem zboru danes, po dejansko enoglasnem mnenju vladnih uradnikov.

Tisti uradniki, ki so prečitali snoči brzojavljene navedke iz govora, so rekli, da sedaj več ne dvomijo, da bo predsednik Wilson predlagal napoved vojne stanja z Nemčijo, ko pride pred posebno zasedanje kongresa prihodnji teden.

Nemčija noče popustiti.

V govoru kancelarjem ni najti nobenega namiga na kako namero, popustiti zahtevam predsednika Wilsona.

Njegova izjava nemške politike niti v najmanjši meri ne priha naproti zahtevam predsednika Wilsona. Predsednikovo stališče, kakor je dobro znano, je, da se prijateljski odnosi med Washingtonom in Berlinom ne morejo obnoviti, če Nemčija ne umakne odloka z dne 31. jan. o brezobzirnem vojskovanju s podmorskimi čolni in se ne vrne k izpolnjevanju mednarodnega zakona.

Nemčija sedaj odkriva trden sklep, prezirati predsednikove priizadeve, če tudi s tem doda Združene Države svojim sovražnikom.

Vojna neizogibna.

Washington, D. C., 30. marca. — Vojna z Nemčijo bo.

Predsednik Wilson in njegova vlada sta enoglasno odločila danes, da ni drugega pribeha nego k orožju v zaščito ameriških pravic, zanikanih po Nemčiji, in v obrambo Združenih Držav pred sovraštvom, katero je poka-

zala berlinska vlada s številnimi sovražnimi dejanji.

Program določen.

Vojni program, ki ga je sprejela vlada v kabineti seji, trajajoči dve uri, je sledeči:

Da ima predsednik prečitati kongresu poslanico, v kateri razloži pritožbe Združenih Držav proti Nemčiji, ki po mnenju eksekutive ali izvrševalne oblasti zahtevajo napoved vojne stanja.

Da ima kongres biti naprošen, pooblastiti eksekutivo, da uporabi obožene sile Združenih Držav, nabere dodatnih čet in dovoli splošen kredit za "krepko vojskovanje".

Wilsonova poslanica.

Da se ima kongres, bržko napove vojno stanje, bavit s takimi vprašanji, kakor kakovost čet, ki se imajo nabrati, odposlatev čet na evropska bojišča, uporaba mornarice, sodelovanje z zavezniki in finančno podpiranje istih.

G. Wilson sestavlja svojo vojno poslanico, ki jo upa prečitati kongresu ne kasneje, nego prihodnji tork popoldne. Če bo organiziranje zbornice dovršeno rano v ponedeljek popoldne, utegne predsednik priti pred obe zbornici v skupni seji tega dne.

Vojna edini pribež.

Kakor pravijo vladni uradniki, bo predsednikova poslanica ne le ostra obtožba Nemčije in jasno izražena izjava, da je vojna edini pomoček, marveč tudi navdušen, patriotičen razglas, določen, da zedini ameriško ljudstvo v vdanosti do skupne zadeve.

Ko jim bo tak glas brnel v njih ušesih, bodo deželni zakonodavci, ki tvorijo edino oblast za napoved vojne,

odgovorili po mnenju vlade z dejansko enoglasno potrditvijo predsednikove politike in sprejetbo njegovih vojnih predlogov.

Vojni načrt pred kongresom.

Washington, D. C., 1. apr. — Vojna z Nemčijo je sedaj svrha, ki navdaja izvrševalni, kakor tudi zakonodajni oddelek vlade.

Na predvečer sestanja 65. kongresa za eno najvažnejših zasedanj v zgodovini ljudovlade, so vojne odredbe postale vprašanje največje važnosti.

Ni več vprašanje, ali bodi vojna z Nemčijo, kajti sploh mislijo, da bo predsednik predlagal vojno in da bo kongres potrdil njegova priporočila z ogromno večino. Sedaj je vprašanje o sprejetju vojnih odredb, katere usposobijo Združene Države, voditi vojno do zmagovitega konca.

Na vojnem programu, ki ga predsednik predloži kongresu, so sledeči predlogi:

Da naj kongres napove obstanek vojnega stanja z Nemčijo.

Da naj se izvrševalna oblast pooblasti za nabor velike armade na najprimernejši način.

Da naj se izvrševalni oblasti z glasovanjem dovoli radodaren kredit za vojskovanje, in da naj se sprejmejo dovolitve za ojačenje mornarice, redne (regularne) armade in narodne straže.

Da naj kongres pooblasti razpolaganje s tujimi ladjami, ki se gradijo v tej deželi.

Da naj se sprejmejo krepki zakoni o vohunstvu in cenzorstvu.

Organiziranje.

Obe zbornici se snideta jutri popoldne. Če organizirani senat bo takoj zmožen za delo, ali z ozirom na dejstvo, da mora biti v zvezi z vojno resolucijo tudi potrebna dovolitev, bo senat počakal na organiziranje poslanske zbornice. To organiziranje, za katero je bila že zadnji teden pot uglasjena, se utegne brž izvršiti. Vobče prevladuje mnenje, da bodo že malo ur po začetku seje demokrati s Champ Clarkom kot govornikom zopet prevzeli nadzorstvo.

Vojna resolucija.

Pravtako smatrajo sprejette vojne resolucije z velikima večinama v obeh

zbornicah za zagotovljeno. So male skupine prijateljev miru, ki bi bili za vojno samo v slučaju invazije (sovražnega navala na deželo) in bi proti vsakemu bojevitemu dejanju ne le govorili, marveč tudi glasovali. Potem so druge skupine, ki imajo svoje lastne misli o tem, kaj bi imele Združene Države v sedanji krizi storiti. Nobena teh skupin pa ni močna dovolj, da bi tek stvari resno zadrževala, ali celo ovirala.

Splošna vojna dolžnost.

Gotovo je, da se bode poskušalo, povzdigniti splošno vojno dolžnost v zakon, tudi če predsednik ne bo priporočal take odredbe. Pričakovati je močne opozicije proti splošni vojni dolžnosti, zlasti ker zadobiva veljavo mnenje, da bi tak zakonodajen korak ugledil pot za odposlatev ekspedicijskega voja v Evropo. Predlog, podpreti Francijo finančno s posojilom ene milijarde dolarjev, bo prejkone sprejet.

Predsednik se izrekel za vojno.

Washington, D. C., 2. apr. — Vojna! Vojna človečnosti in pravice, vojna za uničenje samoderstva ter za ohranitev in razširjenje demokracije.

To je, kar je predsednik Wilson slovesno priporočal kongresu Združenih Držav nocoj kot odgovor Amerike na brezobzirno vojskovanje s podmorskimi čolni od strani nemške vlade. Vojna bo ne proti nemškemu ljudstvu, ampak proti cesarski nemški vladi. Kongres bo gotovo sprejel predsednikova priporočila.

Avstrija želi mir z Z. D.

Bern, Švica, 30. marca. — Nevtralen diplomat tukaj iz Dunaja zatrjuje, da Avstrija skoro mrzlično želi ohraniti dobre odnose z Združenimi Državami, ali se bolj željna in odločna je, podpirati Nemčijo.

Nadaljevanje prijateljskih odnosov med Washingtonom in Dunajem zaviš skoraj popolnoma, misli diplomat, od izida krize med Nemčijo in Združenimi Državami.

Če pride med Ameriko in Nemčijo do vojne, bo Avstrija sledila svoji zavezni; če pa se ohrani mir, se upa Avstrija izogniti prelomu z Združenimi Državami.

Gospodarski položaj v Avstriji opisuje diplomat kot resen in vedno slabši, čeprav morebiti ne slabši, nego je položaj v Nemčiji.

Nemci prihajajo Poljakom nasproti.

London, 29. marca. — Nemška vlada se bavi z načrtom, odpraviti razlastitveni zakon glede poljskih posestev in dovoliti Poljakom rabo njih materinskega jezika, tako brzojavlja Reuterjev poročevalec iz Amsterdamu. Brzojavka pravi, da je to naznanil v gosposki zbornici g. Breitenbach, pruski minister za javna dela.

Potop 781,500 ton v 29. dneh.

Berlin (čez Sayville brezlično), 30. marca. — Nemški podmorski čolni so v februarju pogreznili 781,500 ton raznih ladij, kakor je danes povedal pomorski tajnik Eduard Capelle v zaupnem poročilu glavnemu odseku v državem zboru.

Rekel je, da je število novih podmorskih čolnov, poslanih v zaprte paze, mnogo večje, nego število izgubljenih. Učinek brezobzirnega vojskovanja s podmorskimi čolni je na kratko izrazil z besedami:

"Veliki uspehi in prav majhne izgube."

Nemška mornarica, od vrhovnega poveljnika do zadnjega kurjača, je skozinskozi prepričana, da bo vojskovanje z U-čolni pridobilo vojno, je rekel vojni minister.

Govorec o nevtralkih, je rekel: "Mučno je za naše pomorske čete, pogrezati nevtralne ladje. Trdo je, ali neobhodno potrebno."

Kramola vsled draginje.

Chicago, Ill., 30. marca. — V ghetto-okraju na jugozapadni strani je prišlo včeraj popoldne do kramole, da je morala policija posredovati. Visoke mese cene so napotile mnogo žensk, katerim so se pozneje pridružili tudi moški, prirediti demonstracijo, ki je vedla do izgredov. Prijetih je bilo 27 žensk in trije moški. Policija se je posluževala svojih krepcev.

Za splošno vojaško izobrazbo.

Washington, D. C., 29. marca. — Predsednik Chamberlain od senatskega odseka za vojaške stvari je danes izjavil, da bo dne 2. aprila, ko predsednik prečita svojo poslanico pred kongresom, najodločneje priporočal splošno vojaško izobrazbo.

Važne bitke še nikjer nobene.

Angleži in Francozi na zapadni fronti še prodirajo in pridobivajo vas za vasjo.

Z OSTALIH FRONT MALO NOVIC.

Anglež in Rus stiskata Turka v Aziji. Jeruzalem blizu padca.

Laška fronta.

Rim, 29. marca. — Italijansko vojno vodstvo je danes objavilo sledeče poročilo:

"Na Krasu je sovražnik snoči po težkem bombardiranju prodril v naše postojanke na južnih slemenih Višine 144. Bil je pa 'takoj odbit in je zapustil nekaj ujetnikov v naših rokah'."

"Sovražni zrakoplovi so spuščali bombe na Gorico. Izgub ni bilo nobenih znanjmovati."

Lahi so ujeli "nekaj mož".

Rim, 30. marca. (Čez London.) — Včeraj je bilo neznatno topniško streljanje ob vsej fronti. Živahno je bilo samo v Lagarinski dolini in na Krasu. Po močni topniški pripravi je sovražni oddelek poskušal naskočiti našo postojanko na Fajtem hribu. Bil je odbit in skoraj uničen po našem streljanju s strojnimi puškami.

Zaporedni napadi so bili enako brezuspešni. Sovražnik je utrpel težkih izgub. Ujeli smo nekaj mož.

Makedonska fronta.

Berlin, 29. marca. — Položaj je neizpremenjen.

Pariz, 30. marca. — Nobenega važnega dogodka ni bilo na makedonski fronti.

Berlin, 30. marca. (Brezlično v Sayville.) — Ogledovalni oddelki so prodrli v francoske postojanke med Ohridskim in Presbajskim jezerom ter uplenili več brzostrelnih pušk in mnogo streliva.

Rumunska fronta.

Petrograd, 29. marca. — Naši protinapadi južno od rek Ousia in Csobanyos v svrhu zopetne pridobitve naših ondan izgubljenih postojank so bili brezuspešni. Sovražni poskusi prodiranja ob veliki cesti Fokšani-Tekučiu so bili ustavljeni po našem streljanju.

Petrograd, 30. marca. — Naše topništvo je zbil nemški zrakoplov.

Ruska fronta.

Petrograd, 29. marca. — Severno od Stanislavova, blizu vasi Jamnica, je sovražnik po močni topniški pripravi uporabil min in bomb napadel, ali je bil po našem streljanju s puškami in topovi prisiljen k umeknitvi v svoje zakope.

V ponedeljkovi noči so bili sovražni poskusi, začeti ofenzivno severno od Slaventina, 10 milj jugozapadno od Brzezanov, odbiti. Vzhodno od Brzezanov smo razstrelili veliko mino. Po razpoku so naši skauti prodrli v sovražne zakope in prepodili Nemce iz neke votline, v kateri so bili skriti. Ko so ujeli 21 Nemcev, so se vrnili v svoje postojanke.

Nobenih važnih dogodkov.

Berlin (brezlično v Sayville), 30. marca. — Nobenih važnih dogodkov ni bilo na vzhodni fronti.

Petrograd, 30. marca. — Po bombardiranju so Nemci napadli blizu Minearve in pridobili vhod v odsek ruskih zakopov. Nemški uspeh je bil kratkoživen, kajti Rusi so podjeli protinapad in prepodili Nemce. Blizu Golvodicev so bile nemške postojanke bombardirane s kemičnimi izstrelki. Rusi so napadli tudi s plinom.

Francoska fronta.

London, 29. marca. — Vas Neuville Bourjonval smo zavzeli davi po kratkem boju, v katerem je imel sovražnik težke izgube.

Pariz, 29. marca. — Med rekama Somme in Oise je bil dan primeroma pokojen. V odseku Margival so bili živahni topniški boji. Prav silna je bila delavnost artiljerije v smeri Maisons de Champagne in Gricha 304 ter v Lotaringiji v sosesčini Embermesneta.

Berlin, 29. marca. — Močni topniški boji so bili včeraj do noči med mesto-

ma Lens in Arras. Pred svitom včeraj smo v spopadu blizu Croisilles in Ecourt St. Meinnein, severovzhodno od Bapauma, ujeli 55 Britancev, med njimi enega častnika, a številni so bili usmrčeni.

Zavzeli tri nadaljnje vasi.

London, 30. marca. — Zasedli smo vasi Ruyalcourt, Sorel le Grand in Fine ter po ostrem boju pridobili na ozemlju v sosesčini Heudicourta, kjer smo ujeli nekaj mož. Davi smo odbili sovražni napad proti našim postojankam južno od Neuville Bourjenvalea.

Berlin (brezlično v Sayville), 30. marca. — Na fronti pri Artois so bili topniški dvoboji živahni. Blizu Neuville St. Vaasta je neki kanadski polk štirikrat napadel naše postojanke ponoči, a je bil vsakokrat odbit s težkimi izgubami. Nekaj ujetnikov je ostalo v naših rokah.

Pariz, 30. marca. — Nobenih važnih dogodkov ni bilo, izvemši manjše spopade med patrolami in bojevanje z granatami blizu farme Maisons de Champagne v Champagni.

Turška fronta.

London, 29. marca. — Vrhovni poveljnik v Egiptu je brzojavil včeraj, da so naše čete napredovale petnajst milj od Rafe do Wadi Ghuzzeha, pet milj južno od Gaze, da zaščitijo gradnjo železnice.

V ponedeljek in tork smo bili v hudem spopadu v tej sosesčini s sovražnikom, broječim kakih 20,000 mož. Prizadeli smo mu težkih izgub. Ujeli smo 900 mož, vstevši generala poveljnika in ves divizijski štab 53. turške divizije. Med temi ujetniki so bili štirje avstrijski častniki poleg 32 Avstrijev in Nemcev drugih častnih stopenj. Uplenili smo tudi dve avstrijski havbici, po 4.2 palca debeli.

Kavkaška fronta.

Petrograd, 29. marca. — V smeri Bitliša so naši skauti napadli Turke pri Tahtalu, 16½ milje severno od Bitliša, bajonetovali nekaj nasprotnikov in se vrnili v svoje zakope z dvema častnikoma in 12 Askari kot ujetniki.

Petrograd, 30. marca. — Bilo je samo ogledovanje po skautih in obojestransko streljanje. Eden naših zrakoplovov je bombardiral Tulčo.

Vesela vest iz La Salle.

Naši vrli rojaki v bližnjem La Salle, Ill., se gibljejo in napredujejo. Kakor čujemo, so sklenili, da si postavijo novo cerkev sv. Roka, ki ne bo stala čez \$30,000, a staro cerkev preuredijo za prepotrebno šolo. Več o tem nam pove morda kak dopis v bližnji bodočnosti.

DENAR V STARO DOMOVINO

posljemo skozi najzanesljivejšo bančno zavodo. Tam izplača denar c. kr. pošta.

Dokler ni vojna med Ameriko in Avstrijo neupovedana se denar še vedno lahko pošlje po pošti ali brzojavno, ker razmere so še nespremenjene. Navadno se denar izplača v stari domovini v štirih do 6. tednov, če poslan po pošti, če poslan brzojavnim putem, se izplača v 3. do 6. dneh sigurno.

Mi garantiramo, da denar ne bo zgubljen.

Za pošiljatev večjih vsot in za hitrejšo izplačitev pošiljatev, je priporočati, da pošljete denar potom brezličnega brzojava (Wireless). Vsaka beseda v naslovu stane 65 centi. Tako lahko sami računate cene brzojava.

IZVIRNO POBOTNICO, katero je lastnoročno podpisal prejemnik, ko je denar v stari domovini prejel, bomo poslali vsakemu pošiljatelju, ko jo prejmemo.

Cene denarja se nepričakovano spreminjajo, in v takem slučaju pošljemo denar po ceni onega dne, ko smo ga prejeli, da ne trpimo občutne škode.

Danes pošljemo:

10 K za...\$1.75 100 K za...\$13.00
25 K za...\$4.00 500 K za...\$65.00
50 K za...\$7.75 1000 K za...\$129.00

AMERIKANSKI SLOVENE

bančni oddelek,

1006 N. Chicago St. JOLIET, ILL.

POGLED NA JERUZALEM IN CERKEV BOŽJEGA GROBA.

Jeruzalem, sveto mesto, utegne biti kmalu zopet v rokah kristjanov po stoletjih. Poročila pravijo, da so se prednje straže angleških čet, ki prodirajo skozi Palestino od Egipta, približale na kakih trideset milj Jeruzalemu. Neka brzojavka je izporočila, da so se prodrle že v El Chail, ki leži v gorovju južne Palestine in je kakih petnajst milj od Jeruzalema.

Zavezniške čete prodirajo sedaj v Malo Azijo od treh strani: en britanski oddelek prodira v Palestino od Egipta, drugi napreduje v dolini ob Tigridi, dočim se Rusi bojujejo dočim se Rusi bojujejo na perzijski fronti.

Jeruzalem je bil v mohamedanski posesti nepretrgoma l. 1187 po Kr., ko ga je sloviti Saladin zopet odvel križarjem. Ti so ga obdrževali izza l. 1099. Pogled na Jeruzalem kaže Omarjevo mošejo, poslopje s kupolo malo na levo od središča; spodnja slika kaže cerkev Božjega groba.

jen 1. 1891.

ajvečji in edini slovenski-katoliški list za slovenske delavce v Ameriki ter glasilo Družbe sv. Družine.

Izdaja ga vsaki torek in petek
Slovensko-Ameriška Tiskovna Družba
Inkorp. 1. 1899.

▼ lastnem domu, 1006 N. Chicago St.
Joliet, Illinois.

Telefoni: Chicago in N. W. 100.

Naročnina:
Za Družine države na leto.....\$2.00
Za Družine države za pol leta.....\$1.00
Za Evropo na leto.....\$3.00
Za Evropo za pol leta.....\$1.50
Za Evropo za četrt leta.....\$1.00

PLAČUJE SE VNAPREJ.

Dopisi in denarne pošiljke naj se pošiljajo na:

AMERIKANSKI SLOVENEK
Joliet, Illinois.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnike, da nam natančno naznanijo
POLEG NOVEGA TUDI STARI NASLOV.

Dopise in novice priobčujemo brezplačno; na poročila brez podpisa se ne oziramo.

Rokopisi se ne vračajo.

Cenik za oglaševanje pošljemo na prošnjo.

AMERIKANSKI SLOVENEK
Established 1891.

Entered as second class matter March 11th, 1913, at the Post Office at Joliet, Ill., under the act of March 3rd, 1879.

The first, largest and only Slovenian Catholic Newspaper for the Slovenian Workingmen in America, and the Official Organ of Holy Family Society.

Published Tuesdays and Fridays
by the

SLOVENIC-AMERICAN PTG. CO.
Incorporated 1899.

Slovenic-American Bldg., Joliet, Ill.

Advertising rates sent on application.

Iz slovenskih naselbin.

Joliet, Ill., 2. apr. — V velikem tednu smo. V naši cerkvi sv. Jožefa bo veliko sredo zvečer ob pol 8. uri postna pridiga in blagoslov sv. Rošnjim Telesom. Veliki četrtek bo sv. maša ob 8. uri in po sv. maši bo Sv. Rešnjice Telo prenešeno v kapelo Marije Pomagaj, kjer bo shranjeno v tabernaklu v javno čiščenje. Veliki petek se prično obredi ob 8. uri. Po sveti maši bodo Božji grob odkrit. Zvečer ob pol 8. uri bo molitev sv. rožnega venca, pridiga in popevanje običajnih postnih pesmi. Veliko soboto se bo pričela služba božja ob 7. uri jutraj; najpoprej blagoslovljenje ognja, potem velikonočne sveče, branje prerokovanj, blagoslovljenje krstne vode, litanije vseh svetnikov in sv. maša. (Sporod nadaljnjih obredov prihodnjici.)

— Iz bolnišnice sv. Jožefa. Annie Zlogar, 9 let stara hčerka g. Franka Zlogar, N. Broadway, ki je bila povzeta po nekem avtomobilu na N. Chicago streetu včeraj (v nedeljo) popoldne, je na srečo zadobila tako neznatne poškodbe, da že danes ali jutri zapusti bolnišnico. — Sin g. Antona Uremoviča iz Rockdale, star 21 let, je danes umrl za poškodbami, ki jih je zadobil v soboto, ko se je vozil na motorciklu in je trčil vkup z drugim motoristom.

— Zgorel je veliki auto-truck slovenske veltgrgovine The Eagle v četrtek popoldan, ko je peljal nekemu farmarju blizu Plainfielda do \$500.00 vrednega novega pohištva. Med vožnjo so najbrž iskre iz stroja zanetile ogenj v naloženo pohištvo, česar voznik ni opazil, dokler ga ni na to opozoril neki drugi avtomobilist, ki ga je prehitel, a bilo je že prepozno. Skoda znaša do par tisoč dolarjev, ki je deloma pokrita z zavarovalnino.

— Tujerodni varni tukaj v slučaju vojne. "Joliet Evening Herald-News" z dne 30. marca poroča pod gorajm naslovom sledeče:

Kolikor ima župan Barber kaj vpliva, bodo življenja in lastnine vseh tujerodnih prebivalcev v Jolietu obvarovana v slučaju vojne z Nemčijo, dokler se bodo ti prebivalci ravnali po zakonih države in dežele ter po odredbah mestnih.

Tako je izjavil danes župan Barber, po prejemu nekega pisma od National

Americanization Committee, ki ima glavni stan v New Yorku.

To pismo je kazalo na to, da so v sedanjih krizi tujerodni delavci in prebivalci te dežele v posebno težavnem položaju.

The Council of National Defense, druga organizacija, ustanovljena v pospeševanje koristi Amerike, je pred kratkim izdala izjavo, v kateri je nujno priporočala pravično ravnanje z vsemi tujci.

"Če se naši tujerodni prebivalci vseh narodnosti obvestijo o tem zadržanju naših meščanov in naše mestne uprave, bodo nevarnosti neprimerne razdražbe in motenja javnega miru po najmanjšem izzivanju zelo zmanjšane," pravi ta izjava.

Priložena pismu od Americanization Committee je bila poštna dopisnica, kažoč način, kako se je z vprašanjem bavil Carroll Thornton, župan Youngstowna, Ohio. Mr. Carroll Thornton je izdal javen razglas, tiskan na poštinih dopisnicah v ogrskem, slovenskem, italijanskem, rumunskem, poljskem, hrvaškem in srbskem jeziku. Te poštnice dopisnice so bile poslale tujerodnim prebivalcem Youngstowna, in razglas je bil tudi objavljen v časopisih. Razglas se glasi takole:

"Jaz, Carroll Thornton, župan youngstownski, smatram za modro v sedanjih krizi, zagotoviti v tem formalnem razglasu vse prebivalce tujeje rodu, da se tudi v slučaju, ako se Združene Države dejansko zapletejo v veliko evropsko vojno, ni treba nobenemu podaniku kake tuje vlasti, stanujočemu v Youngstownu, bati kakega poseganja v njegove osebnosti ali lastniške pravice, dokler mirno opravlja svoje delo in se obnaša po zakonih.

"Združene Države niso nikdar v nobeni vojni, kolikor je meni znano, konfiscirale (ali zaplenile) lastnine nobenemu tujemu prebivalcu, če ni bilo to potrebno vsled njegovih lastnih sovražnih dejanj.

"Tem formalnim potom izjavljam vsem tujerodnim prebivalcem, da bodo varovani v lastništvu svojega posestva in denarja, in da ne bodo osebno nadlegovani, dokler se ravnajo po zakonih države in dežele ter po odredbah mestnih.

"Nujno prosim, da se vsi naši prebivalci zadržujejo javnega razgovora o vprašanjih, ki se tičejo sedanjih krize, ter da se zadržujejo mirno in premišljeno nasproti vsakemu, brez ozira na njegovo narodnost."

— Potrjujem vsako besedo tega razglasa," je rekel župan Barber. "Glas je prav in je primeren tudi za mesto Joliet. Veselilo me bo, če Herald-News ponatisne ta razglas, in upam, da ga objavita tudi ostala dva časopisa, nemški tednik in Amerikanski Slovenec, obenem z naznanilom od mene, da bom pazljivo skrbel po navodilu župana youngstownskega. Jolietški prebivalci so brez ozira na njihovo narodnost upravičeni do vsake zaščite, dokler bodo dobri prebivalci, in sigurne sem, da bodo mestni uradniki pripravljivi gledati na to, da se ta zaščita izvršuje."

Mogoče je, da se iztisli poštndopisnega razglasa, potrjeni po županu Barberju, natisneno v različnih jezikih in razposljevo po mestu. Stvar bo prejkone odkazana na Americanization Bureau, ki ga je ustanovila pred več meseci Jolietška trgovska združba (Joliet Association of Commerce).

— Pamet, fantje, pamet! Pod naslovom "Arrest Joliet Austrians For Clash With Soldiers" poroča Herald-News z včerajšnjega dne sledeče: Civilisti so prišli navskrzi z vojniki snoči (v soboto) ob mostu Jackson streeta. Pet moških, vsi "Austrians", je bilo aretiranih zaradi protiamerikanih izrazov in zoperstavljanja članom stotnije ... polka ... Aretiranci so bili odvedeni v policijski glavni stan, kjer so zaprti pod obtožbami. Do navskriza je prišlo o polnoči. Pet moških, imenoma ... je hotelo čez most od vzhodnega konca. Začeli so se rogati stražniku, prejkone misleč, da je sam na straži. Potem so hoteli iti prek mosta, pa jih je ustavil drugi stražnik, na zapadnem koncu na straži. Vkljub vsem opominom, naj gredo mirno naprej svojo pot, so se upirali z roganjem in opokami. Eden se je baje celo drnil, zaklicati "American bums", nakar je izginil v temi. Kmalu je bilo sklicanih na lice mesta več drugih stražnikov, ki so pet razgrajevaj prišli in držali, dokler ni prišla in jih odvedla policija. — Takih razgrajevaj delajo sramoto celi naši slovenski naselbini, ki je miroljubna in ameriška. Takim razgrajevajem se godi prav, če pridejo pod policijski ključ in morebiti še kam drugam. Pamet, fantje, pamet! Kajti časi so resni. Ali veste, kaj je vojno stanje? Pamet!

VESTI IZ STARE DOMOVINE.

(Po "Hrvatski Zastavi", Chicago.)

Avstrijske reforme.

("Slovenec", 29. I.) — "Južna Avstrija" bi morala — po mišljenju reformatorjev, ki se pojavljajo danes v Avstriji kakor gobe po dežju — biti sestavljena iz Stajerske, Koroške, Kranjske, Goriške, Trsta in Istre. Te po-

krajine bi tvorile skupaj eno administrativno ali upravno celoto in bi imele skupaj le enega cesarskega namestnika.

"Kaj znači 'Južna Avstrija' v narodnostnem pogledu? Stajerska ima (po zadnjem uradnem popisu prebivalstva) 409,686 Slovencev in 1,034,476 Nemcev; Koroška ima 82,212 Slovencev in 313,988 Nemcev; Kranjska ima 490,978 Slovencev in 35,008 Nemcev; Primorska ima 266,614 Slovencev, 227,183 Hrvatov in 334,152 Italijanov.

"Južna Avstrija" bi tedaj imela 3,300,000 prebivalcev, od teh: 1,400,000 Nemcev, 1,450,000 Slovencev in Hrvatov in 340,000 Italijanov. Po tem bi vedno odločevali Nemci z Italijani. Ako pregledamo to sorazmerje, potem razumemo, zakaj se tako naporno trudijo koroški Nemci, da pripadejo 'Južni Avstriji'."

Nemški listi o drju. Gregorinu.

"Zeit" (31. I.) donša vest, da je iz advokatske liste izbrisal dr. Gregorin, pa dodaje:

"O drju. Gregorinu javlja 'Grazzer Tagblatt', da je igral posebno ulogo v življenju Primorja. Leta 1908, je sodeloval na Vseslovenskem novinarskem kongresu v Ljubljani, kjer se je sestal z Rusi generalom Volodomirovom, grofom Bobrinskim, voditeljem kadetov Miljukovom, korespondentom za 'Novoje Vremja' Skavinskim in mnogimi srbskimi političarji. Ko je grof Bobrinski po kongresu obiskal Trst, vodil ga je dr. Gregorin v Opčino in mu pokazal Trst z besedami: 'To je največje jugoslovansko mesto!'

Za časa balkanske vojne je hotelsko društvo 'Grignano' (Grljan), katero je upravljal dr. Gregorin, sklenilo, staviti na razpolaganje Srbskemu Rdečemu križu 15 sob za ranjene srbske častnike. Ko je začela Italija vojno, je odšel iz Trsta in odtekel deluje v deželah Sporazuma kot član Jugoslovanskega Odbora. V parlamentu je zastopal tretji goriški okraj."

Deputacija pri cesarju.

("Slovenski Narod", 27. I.) — "Deputacija Kranjske dežele bo sprejeta pri cesarju v sredo 31. t. m. ob 2. uri popoldne.

Deputacija je sestavljena iz korporativnega deželnega odbora, več deželnih poslancev vseh treh strank (liberalne, klerikalne in socialno-demokratske), ljubljanskega knezoškofa, ljubljanskega župana ter več županov in odbornikov ostalih večjih občin Kranjske."

("Slovenski Narod", 29. I.) — Župan in podžupan občine ljubljanske dr. Tavcar in dr. Triller sta odpotovala danes popoldne na Dunaj, da se pridružita deputaciji cesarju."

Preustrojitev Avstrije.

("Novosti", 31. I.) — "Te dni je izšel v 'Tiroler Soldatenzeitung' članek o preustrojitvi Avstrije, o katerem pravijo, da ga je napisal znani nemški centralist dr. Karl Ritter. Pisec zameta federalizem in zastopa potrebo dualizma, a za samo Avstrijo strogo centralizem. Zato naj se odpravi dosedanja delitev po deželah, pa naj Avstriji pripade sedem pokrajin: 1) Češka; 2) Moravska in Slezijska; 3) Nižje Avstrijsko; 4) Gornje Avstrijsko in Saleburj; 5) Stajerska; 6) Tirole in Predaleško (Vorarlberg); 7) Južna Avstrija, to je: Koroška, Kranjska, Goriška, Gradiška, Istra in Trst."

"Pokrajine naj se dele na okrožja, katera bi imela samoupravo, pod državnim nadzorstvom. Potem mora vse, kar se tiče države, priti vseskozi pod državno upravo: šole, bogoslužje, trgovina in obrt, narodno gospodarstvo, občinski posli, socialno zakonodajstvo itd. Niti provincije, niti cele dežele se ne smejo urediti na osnovi narodnih avtonomij ali samouprav, ker bi tako nastale države v državi."

Navajajo se tudi osnove za ureditev drugih dežel. Od Galicije da se mora vzeti vzhodni del in ga združiti z Bukovino v kraljevino Vladimirijo, pod vojno upravo. Bosno, Hercegovino in Dalmacijo da bi se moralo razdeliti med Avstrijo in Ogrsko. Avstrijski del bi se imenoval 'Kraljevina Ilirija' in ta bi bila pod vojno upravo.

Galicija, Vladimirija in Ilirija bi bile 'posebne dežele' Avstrije, v onem odnosu, v katerem se nahaja Hrvatska proti Ogrski. V avstrijskem ministrskem svetu bi imela vsaka taka dežela svojega ministra, a v državni svet, kateri bi nadomestil dosedanje delegacije, bi poslala vsaka po štiri poslane."

Dalmatinski Hrvati proti avstrijskim Nemcem.

("Hrvatska Kruna", 27. I.) — "Nemški poslanec alpinec Einspinner in njegovi tovariši zahtevajo, da se njih soplemeniki po jeziku v Češki narodnostno obvarujejo od eventualne (slučajne) češke supremacije (nadoblasti); a obenem pa nadaljujejo ono staro navado, da se bavijo z Istro, Trstom in Dalmacijo, in to po načelih, ki so lahko vse drugo, samo ne spoštovanje tuje posesti, tuje individualnosti, spoštovanje manjšine. A najprvotnejši je princip zaščite, da se tudi ta manjšina vpraša: ali kaj želi in kako? Mi nismo brezpravna raja, in baš radi tega smo iz svoje svobodne volje od-

bijali in sedaj odbijamo beneško desnico, akoravno nas je dolgih 400 let objemala, ali davila. Teh 400 let je mnogo daljše nego 'historijsko pravo' poslanca Einspinnerja in njegovih tovarišev, kateri nam bodo dovolili tudi to, da kakor mi nimamo pravice vsiljevati hrvatske nadoblasti pokrajini, v kateri se je rodil poslanec Einspinner, tako iz istega razloga in stališča nima ni on pravice, vsiljevati svoje pravo Dalmaciji, s katero ni v nikakem sorodstvu.

"Vsakemu svoje, a nam naše, in ničesar o nas brez nas. To naj zna vsakdo enkrat za vselej!"

GOSPOD JE VSTAL!

Gospod je vstal, Gospod je vstal, in z njim narava cela vstaja, v življenje novo se poraja. Budijo že iz zemskih tal se bujne, pisane cvetlice, po logu žvrgolijo ptice: Gospod je vstal, Gospod je vstal!

Vetrovi južni so zaveli. Zapustil peč je starček veli, v cvetoči vrt se je podal. Duh starcu vnovič se pomlaja ko čustvo sveto ga navdaja: Gospod je vstal, Gospod je vstal!

Vse vstalo je! — Ne, še nekdo počiva kot bi spal v gomili, to ti si — o moj narod mili, ki mres pod tuječo peto! Sovrag te ljuto bje v lice, pod težo mačeh krivice ječiš, trpiš ob tla teptan. Kdaj doba tužna ti premine, kdaj vendar tebi že zasine vstajenja veličastni dan, ko konec bo usodi tvoji, ko zopet boš na zemlji svoji ponosno zagospodoval!

Če praznik ta bo doživela, tedaj vriskala bom in pela: Oj, vstal je — narod moj je vstal! Manica Komanova.

PILATOVA HČI.

Spisal Ivan Vazov.

V onih dneh je bil Klavdij Riks cesarski namestnik v Damasku, zelo žalosten: Njegova lepa soproga Popeja, hči pontijskega Pilata, ki je vladal v Cezarjevem imenu v Jeruzalemu, je hudo obolela. Njeni lepi udi so omrtveli in njeno telo je izgubilo svojo prožnost in gibčnost. Bolnico so morali nositi v nosilnici, zavito v rdeč baržun, pod atlasovo streho, da je mogla občudovati zunaj mesta krasne vrtove, ki so ga obkrožali kakor bliščeč vene.

Že dve leti je Popeja trpela vsled svoje nesreče in nobenega upanja ni bilo, da bi ozdravela. Zaman je klical njen mož iz daljnjih dežel najbolj vseče zdravnik, najbolj slovite čarovnice in učenjake, da bi s svojo umetnostjo pomagali njegovi ženi. Toda vse njihovo znanje, njihov trud in izkušnost je ostalo brezupno proti trdovratni bolezni, ki je mučila dražestno Rimljanko.

Končno je prišel pred bolnico neki popotnik iz Jeruzalema in ji povedal, da živi v deželi Judov čudodelnik po imenu Jezus Nazarene. Na bolnikih dela čudeže: hromi vstajajo, slepi izpregledujejo in celo mrtvece obuja.

Popeja se je razveselila nad to vestjo in je zaklicala: "K temu čudodelniku hočem iti! Z dragoceni kamenji ga bom bogato obdarila in dala mu bom tudi svojo dragoceno ovratnico z zelenimi dijamanti, ki je vredna pet judovskih mest; samo ozdravi naj me."

Tu je pa ji je rekel:

"Dražestna Popeja! Ničesar od vsega tega ti ne bo pomagalo. Sam hodil okoli slabo obločen in bes, živi z ubožici, sovraži vsako razkošnost življenja in ako mu prineseš še toliko zakladov, ne boš pridobila njegove naklonjenosti."

"Kaj naj storim, da dobim zdravje iz njegove roke?" je zaklicala bolnica vznemirjena.

"On zahteva od onih, ki tščejo pribežališča pri njem, samo eno: vero vanj."

Popeja se je začudila nad besedami popotnika, pomislila je za hip, dotaknila se čela s snežnobelo roko, ki je lesketala od dragotin, in zopet vprašala:

"Verovati vanj? Kaj naj mu verujem?"

"Verovati, da je božji Sin."

"Božji Sin? To je nekaj, česar ne verjem..."

In še dolgo potem je izpraševala tujsca. Mnogo dni in noči je bila Popeja zamišljena. Opazovala je svoje v cvetju mladosti omrtvele ude, žalovala in jokala kot otrok. V njeni duši pa je vendar vstajala vedno bolj jasno podoba onega skrivnostnega polnega čudodelnika, ki se imenuje božjeje Sinu in dela čudeže, ki presegajo vse meje človeškega razuma. In vsled želje, da bi kmalu dobila zopet svojo prejšnjo zdravje in prožnost, ji je rasla v srcu nestrpnost, da bi videla tega moža. Bi-

STATEMENT OF

AMERIKANSKI SLOVENEK, published semi-weekly at Joliet, Illinois for April, 1917.

Publisher—Slovenic-American Printing Company, Joliet, Illinois.
President—Anton Nemanich, Joliet, Illinois.
Secretary—Wm. Grayhack, Joliet, Illinois.
Treasurer—John Grayhack, Joliet, Illinois.
Business Manager—Joseph Klepec, Joliet, Illinois.
Editor—Philip Gorup, Joliet, Illinois.

Owners:

Anton Nemanich, Joliet, Ill.
John Grayhack, Joliet, Illinois.
Wm. Grayhack, Joliet, Illinois.
George Lopartz, Joliet, Illinois.
Joseph Legan, Joliet, Illinois.
John Kranjec, est., Joliet, Illinois.
Mrs. J. Zelko, Joliet, Illinois.
Jos. Sitar, Joliet, Illinois.
Ant. Pasdertz, Joliet, Illinois.

Anton Nemanich Jr., Joliet, Illinois.
Geo. Erb, Trustee for the First National Bank of Joliet, Joliet, Ill.
Math. Stefanich, Joliet, Illinois.
Jos. Klepec, Joliet, Illinois.
John N. Pasdertz, Joliet, Illinois.
John Ferko, Milwaukee, Wis.
Michael Kochevar, Joliet, Illinois.

Known bondholders, mortgages, and other security holders, holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities: None.

JOSEPH KLEPEC, business manager.

Sworn to and subscribed before me this 2nd day of April, 1917.

(Seal) ANTON NEMANICH, Jr., Notary Public.

la je celo pripravljena verovati v njegovo božanstvo.

"Ako nadkrljuje tako ljudi po duhu in moči, potem je gotovo božanstvom bližji kot drugi; samo bogovi so tako vsemogočni, da morejo z enim pogledom ozdravljati brezuspne bolnike. Naši bogovi pa mi nečemo pomagati — hočem izkusiti moč Boga, za katerega sinu se izdaja ta Nazareneec."

In vera je rasla v njeni duši vedno bolj in bolj.

Popeja je sklenila, da potuje v Jeruzalem, kjer se bo najlažje sešla z Jezusom, kot so ji zatrjevali. Ker pa je vedela, da bi njen mož ne dovolil, da bi se tako pošosna in plemenita Rimljanka ponižala s prošnjo pred kakim zaničevanim judovskim čarovnikom, je rekla Klavdiju, da iskreno želi obiskati svojega očeta. Ta želja je vzbudila v Klavdiju začudenje, kajti izpolnitev take želje je bila za žensko, kakor je bila Popeja, v zvezi z velikimi težkočami.

Toda njene prošnje so bile tako trdne in odločne, da ni mogel odreči svojih ljubljanih trpečih ženi. Ukazal jo je položiti v voz na miške svilene blazine ter jo je poslal s svojimi zvestimi služabniki v judovski dežel.

Ko se je že vozila tri dni po cesti, ki se vije z visokimi cedrami ob vzhodnem vznožju Libanonskega pogorja, je prišla Popeja četrty dan proti večeru v Judejo, peljala se severno mimo Jozafove doline in se blizala Jeruzalemu. To je bilo pred judovskimi prazniki passa.

Ko je hotela kreniti proti severnim vratom mesta, je videla veliko množico ljudi, med katerimi so blesteli šlemi rimskih konjenikov. Množica se je pomikala v smeri proti zahodu k bližnjemu golemu griču.

Popeja je opazovala spreved, ne da bi vedela, kaj pomeni, ter je nadaljevala svojo pot.

Takoj pred mestnimi vrati je srečala rimskega častnika na konju, ki je hitel v mesto. Ukazala je ustaviti voz ter vprašala častnika, kam igne množica.

"Na onem griču bodo pribili na križ na smrt obsojena zapejivca ljudstva, Jezusa Nazareneca!" je odgovoril in se priklonil pred presvito hčerjo Pilata. "To se ne sme zgoditi! To se ne sme zgoditi!" je zaklicala Popeja prestrašena. "Usmrčenje se mora preprečiti! Jaz hočem to!"

Častnik pa je izjavil, da more samo Pilat preklicati svoj lastni ukaz, da bi bilo treba mnogo časa in bi bil medtem zločinec že križan.

Obupno je obrnila Popeja pogled

proti Golgati, kjer se je ustavila množica in kjer se je godilo nekaj groznega...

"Peljite me hitro tja, on ne sme umreti!" je zaklicala svojim služabnikom. Hitro so dobili nosilnico — kajti z vozom niso mogli iti do vrha — in nesli dražestno Popejo po kamnitih nogah je kapljala kri.

Ko je dospela na vrh, je zagledala Popeja prestrašena tri križe in na vsakem je visel človek. Usoda se je izvršila!

Na povelje Popeje so razgnali množico, ki je kriče in razsajaje stala okoli križev. Pod srednjim je stala nezvestna žena in dve drugi ženi sta zrla s solznimi očmi in sklenjenimi rokami na mučenika, iz cigar ran na rokah in nogah je kapljala kri.

Nema in nepremična je strmela Popeja z žalostnim pogledom v trpeče obličje Kristovo, na čigar milih potezah je bilo videti grozne bolečine križanja.

Uboga Popeja se je trudila srečati vsaj njegov pogled, ki je žarel kljub nepopisnim telesnim bolečinam dobrote in milobe. Oči Kristusove pa, obrnjene na jokajočo mater, se niso niti enkrat ozrle na Popejo.

"Reši me!" je šepetala in ni obrnila pogleda z obličja Kristovega.

Naenkrat je obrnil Kristus oko s svoje matere na Rimljanko... In njune oči so se srečale. IGledal jo je nekaj trenutkov z milim, žalostnim in nepopisno globokim izrazom... In z močjo tega pogleda, ki je pretresel vse njeno bitje kot nebeška iskra, je začutila naenkrat globok, silen učinek in nekaj novega, sladkega, nekaj poživiljajočega je napolnilo njeno dušo...

Poln strahu in začudenja je pričakoval Pilat vrh marmornatih stopnjic svoje palače ohromelo hčer, ker mu ni bil znan namen njenega obiska.

Ko pa jo je zagledal, kako je sedela žalostna v vozu, je iztegnil roke v pričakovanju, da jo bodo prinesli k njemu.

Začuden pa je videl Pilat, kako je Popeja sama izstopila iz voza, kako je s poveljujočo kretnjo potisnila na stran služabnike, ki so ji ponudili porlačeno nosilnico, in kako je stopala kakor brza gazela po stopnjicah navzgor...

In ko se je vrgla okoli vratu svojega očeta, je zaklicala jokaje: "Oče, danes ste umorili Boga!"

In vsi so začudeni gledali ta čudež

Union Coal & Transfer Co.

515 CASS STREET, JOLIET, ILL.

Piano and Furniture Moving.

Chicago telefon 4313.

Northwestern telefon 418.

Prvi in edini slovenski pogrebniški zavod

Ustanovljen 1. 1895.

Anton Nemanich in Sin

1002 N. Chicago Street

Konjušnica na 205-207 Ohio St., Joliet, Ill.

Priporoča slavnemu občinstvu svoj zavod, ki je eden največjih v mestu; ima lastno zasebno ambulanco, ki je najlepša v Jolietu in mestne vozove in kočije.</

Družba

sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

V ZJEDINJENIH DRŽAVAH
SEVERNE AMERIKE.

Sedež: JOLIET, ILL.

Inkorp. v drž. Ill., 14. maja 1915
Inkorp. v drž. Pa., 5. apr. 1916

Vstanovljena 29. novembra 1914

Družbino geslo: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD." "VSI ZA ENEGA, EDEN ZA VSE."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik.....GEORGE STONICH, 815 N. Chicago St., Joliet, Ill.
I. podpredsednik.....JOHN N. PASDERTZ, 1506 N. Center St., Joliet, Ill.
II. podpredsednik.....GEO. WESELIH, 5222 Keystone St., Pittsburgh, Pa.
Tajnik.....JOSIP KLEPEC, Woodruff Road, Joliet, Ill.
Zapisnikar.....ANTON NEMANICH, Jr., 1002 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Blagajnik.....JOHN PETRIC, 1202 N. Broadway, Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

JOŠIP TEŽAK, 1151 North Broadway, Joliet, Illinois.
MATH OGRIN, 12 Tenth St., North Chicago, Illinois.
JOŠIP MEDIC, 918 W. Washington St., Ottawa, Ill.

FINANČNI IN POROTNI ODBOR:

ŠTEFAN KUKAR, 1210 N. Broadway, Joliet, Illinois.
JOHN JERICH, 1026 Main St., La Salle, Illinois.
JOHN J. ŠTUA, Box 66, Bradley, Illinois.

GLASILO: AMERIKANSKI SLOVENEK, JOLIET, ILL.

KRAJEVNO DRUŠTVO ZA D. S. D. se sme ustanoviti s 8. člani(icami) v kateremkoli mestu v državi Illinois in Pennsylvaniji z dovoljenjem glavnega odbora. Za pojasnila pišite tajniku.

Vsa pisma in denarne pošiljke se naj naslove na tajnika. — Vse pritožbe se naj pošljejo na 1. porotnika.

Belokranjski reformatorji.

(Iz "Dom in Sveta")

SPISAL LEOPOLD PODLOGAR.

(Dalje.)

To je zgodba znamenitega belokranjskega predikanta Tulščaka. Poleg njega je oznanjeval v Metliki novo vero Gregor Vlahovič. Z veliko vne- mo je delal za "vinograd Lutrov". Klomber je pošiljal o njega delovanju na Nemško Trubarju najugodnejša la poročila. Učen ni bil, ni znal ne la- poročila, ne nemškega, pač pa je bil poučen v glagolski književnosti. Imel je izvršten spomin in znal Trubarjeve slovenske knjige na pamet. V svoji gorečnosti je šel včasih celo predaleč, kar mu je bil v začetku njegovega mi- sija. Slednji mu ni dovolil nobene cerkve, da bi v njej meščanom pri- digoval. Vsled tega je izšel na "nape- tega" papežnika ves svoj žolc in je po njem udihal, kar se je le dalo. Seveda mu je to prošlo (Krištof Graff 1545— 1562) posteno vrnil. Dal ga je zavo- ljo javnega sramotenja in rogoviljenja vtekniti v ječo, kjer ga je držal in po- koril ob vodi in plesnjem kruhu ce- lih sedem dni; kaznoval bi ga bil še za delj časa, a kranjski stanovni so se za- čeli zanj resno potegovati. Rešili ga pa ti niso, ker se mu je bilo prej po- srečilo uiti iz neprijetne ječe. Iz Me- sta je krenil po Dolenjski proti Stajerski; misijonaril je po Savinjski dolini in prišel do Vranskega. Tu ga je pri- jel ljubljanski škof Peter de Seebach (1558 do 1568). V najhujši zimi ga je držal cele tri tedne v mrzli ječi. "Er- hot inn paiden uebel khampele!" je po- ročilo kranjskih stanov. Na zahte- vo kranjskih stanov ga je moral škof izpustiti. Zatekel se je v Ljubljano k prijatelju Klomberju. Huda ječa se je na njem dobro poznala; bil je ves razcapan, zanemarjen in seštrdan. Ko maj si je v Ljubljani nekoliko opomo- gel od prestane nadloge, že ga je gnala gorečnost zopet v Metliko, daš mu je Klomber branil, češ, da se mu uteg- ne kaj hujšega pripetiti. Prišel je do- mov in še gorečnejše deloval za novo vero v družbi s Tulščakom. Ko je le- ta 1561. zapustil Metliko in se pre- selil v Ljubljano, je ostal Vlahovič sam. Do konca leta 1562. ni dobival nobene plače, pa je tudi ni zahteval. Živel je sebe in svoje z delom svojih rok; pečal se je s poljedelstvom; imel je nekaj posestva pri Metliki in tudi blizu Novega mesta. Živel je tudi o milodarov in nekaj mu je neslo barvar- stvo (Tuchschererei). Nekateri so mu pač očitali, da se kmetsko delo in obrt ne strinjata z njegovo službo, pa za- vrnil jih je, da veliki apostol narodov, sv. Pavel, tudi ni delal drugače, ampak se je preživljal z delom svojih rok, kakor on.

Njegova vnetost mu po toliko že

prestanil neprilikeh ni dala miru. Za- pustil je Metliko in se podal preko Kolpe na Hrvaško, a odtod je namer- aval udariti celo na Turško. Gorel je za Trubarjevo prepričanje, da je ni proti Turkom uspešnejše brambе, ne- go če Turki sprejmo Lutrovo vero. Zato so ravno njega odločili, da naj gre na jug in deluje v ta namen. Pre- pričan je bil, da se bodo Turki koj po- luteranili, če se jim ponudi biblija v njihovem jeziku. V tem prepričanju je prekoračil kranjsko-hrvaško mejo. Pridigal je pred hrvaškimi velikaši s toliko navdušenostjo, da ga je vse že- lelo videti in slišati. Govoril je pred zagrebškim banom Petrom pl. Eberau- Kaisersberškim, poslušal ga je celo za- grebski škof v svojem dvorcu. Ban ga je hotel obdržati v Slavoniji, pa tam ni maral ostati. Ker je bil hrvaški ban obenem metliški poglavar, je odpravil koncem 1562. v Metliko prošito sv. Rešnjega Telesa (Frohnleichnam- bruderschaft) in naklonil njene do- hodke Vlahoviču. Seveda so se me- ščani, ki niso bili privrženci nove vere, takemu početju odločno uprli. Obrni- li so se s pritožbo na plemsko sodišče, dobili so prošito nazaj, a plačevati so morali Vlahoviču vendar-le letnih 24 gld. Pridigal je tudi v Senju, ker ga je hotel senjski glavar na vsak na- čin imeti v tem mestu za pridigarja. Ponujal mu je dvojno plačo, prosto sta- novanje in prosto hrano, a Vlahovič je gnalo le nazaj v Metliko, od kate- re se ni mogel ločiti, četudi ni dobil od meščanov nobenega plačila. Vrnil se je domov in ostal do 1567. Med 1562. in 1567. se je zatekel k njemu kostelski župnik Joan Weixler; ta ga je priporočil deželni stanovom, ki so ga poslali v Krško, kjer je po Vla- hovičevem navodilu navdušeno deloval za novo vero. Deželni knez je Vla- hoviču prepovedal bivanje v mestu, in to priliklo so porabili Novomeščani in ga povabili k sebi. Ponudili so mu 80 gld. plače in v pomoč Ivana Weixlerja, tedanjega krškega pastora. Temu va- bilu se je Vlahovič odzval; prišel je v Novo mesto in zbral okrog sebe svoje ovčiče. Prav rad bi jim bil delil evan- gelje; prišel je v kaki mestni deli, a novomeški proš mu — kakor že pove- dano — ni odprl nobene. Potikati se je moral s svojim bogoslužjem od hiše do hiše in je medtem premišljeval, ka- ko bi spravil svoje verne v kako cer- kev; prišel je na drzno zvijačo. Nago- voril je meščane, da so vložili prošnjo na deželne stanovne, naj jim pošljejo nekoliko tovorov prosa ali peska, z na- ročilom, da je notri smodnik, name- njen za vojaško granico. Hrani naj ga mestna občina, da bo pa bolj varno, naj ga zaneso v katero izmed novo- meških cerkva; v to naj strogo prepo- vedo z lučjo hoditi; cerkveni ključni naj bodo v oskrbi občine. Občina potem lahko izroči ključne od cerkve njemu in bo brez ovire vršil tam protestan- tovske bogoslužje. Meščani so sledili njegovemu nasvetu, dosegli pa seveda niso nič. Stanovalec je v hiši nekega Scheyerja; tam je zbral svoje in jim govoril z balkona, če se jih je zbralo več. Izmed meščanov se jih je mnogo

poluteranilo. Vlahovič ni v njego- vem delovanju nihče oviral. Trebanjski župnik Ivan Klement je bil takrat dolenski naddiakon, strasten pristaš nove vere; njegov brat je bil predikant v Ljubljani. L. 1568. pa je poslal de- želni knez Novomeščanom opomin, naj odslovo Vlahoviča. Ta je vztrajal na svojem mestu še eno leto, dalje mu ni kazalo. L. 1569. je zapustil Mesto in se podal h Krištofu Gallu v Brežice. V tem času je pastiral v Metliki Miha Matičič. Njegovo življenje se ni prav strinjalo z njegovo pastirsko službo; živel je razuzdano v pohujšanje vsemu mestu. Metličani so bili ogorčeni nad svojim pastirjem in Vlahovič se je bal, da ne bi pri tem trpela nova vera. Sve- toval je stanovom, naj Matičiča odslo- ve in nastavijo drugega, da bo po me- stu zopet mir. Meseca aprila 1. 1574. je prišel po Vlahovičevem nasvetu iz Krupe Nikolaj Tuskanič, ki je deloval v mestu ne popolnoma eno celo leto. L. 1375. dne 11. marca je umrl, in me- tliški luterani so bili zopet brez pas- torja. Obrnili so se na Vlahoviča in ga prosili, naj se vrne nazaj; ker so mu zagotovili, da bo de prosto oprav- ljal svojo službo v cerkvi sv. Katarine (v predmestju; je že davno porušena) se je Vlahovič vrnil v Metliko. Veli- ko neprimlik mu je povzročil Matičič, ki se je držal še vedno v mestu in je, ka- darkoli je le mogel, poskušal izpodrin- iti Vlahoviča in priti zopet do službe. Precej sitnosti je imel s šolo, katero so porivali od hiše do hiše, navsezad- nje se je spravil nadenj pa še komtur n. r. Lenart Formentin. Ko je videl, da ni sam več kos naročenemu delu, je prišel 1. 1576. za poročila. Stanovi so mu pridelili tefana Kovačiča. Do- ločili so mu plačo 80 gld., a ker se mu je zdelo premajhna, je odlašal z nasto- pom nove službe toliko časa, da je Vlahovič preskrbel sam pomočnika v osebi Hrvata Petra Vojmaniča, ki je takoj nastopil službo. Dolgo nista službovala skupaj; ostareli Vlahovič se je bil nasitil že vsega, zato je hre- penel po počitku. Priporočil je za svojega naslednika Vojmaniča, sam pa je zapustil Metliko in se preselil (1580) v Radeče in tam užival prisojeno mu pokojnino 80 gld. L. 1581. dne 18. fe- bruarja je sklenil ta belokranjski ap- stol svoje burno življenje; pokopan je bil pri sv. Petru v Ljubljani. Izmed njegovih otrok se omenja sin Matija, ki je poučeval na Bohoričevi šoli, ki pa ni bil glede "nove vere" niti senca svojega očeta, tako vsaj pišejo o njem luteranski njegovi vrstniki.

V vrsti metliških predikantov nam je začetni na kratko tudi življenje že o- menjenega Matičiča. Ta je nastopil mesto Vlahoviča, ko je bil odšel 1. 1567. v Novo mesto. Poleg pastorske službe je hotel začeti tudi še trgovino z vinom, katerega je nameraval tva- žati iz Hrvaškega. Prošil je meseca januarja 1573 stanove in vlado za o- pravečje od carine; prošnji njegovi se ni ugodilo, pač so mu stanovni pri- maknili k njegovi plači 6 ren. gld. Ži- vel je v zakonu z neko Marjeto, im- pa je tudi do 1. 1583. prikrito razmerje z drugo žensko, ki je prišlo v javnost, ko se je pokazal začetkom februarja sad tega razmerja; namreč "ein junges Menschlein". Ljudstvo je bilo tako razburjeno, da ni vedelo, kaj naj bi počelo v tej sramoti, v katero jih je zakopal njih znanilec čiste resnice. Iz Ljubljane je prišel predikant Kum- perger, on je vso stvar natančno pre- iskal in na podlagi te preiskave je bil Matičič 11. marca odstavljen od svoje službe. Na njegovo mesto je prišel iz Krupe Nikolaj Tuskanič sredi meseca marca. Odstavljeni pridigar je pošil- jal na stanovne prošnje za prošnjo, v katerih je zatrjeval, da je nedolžen, obrnil se je na Galla v Brežice, naj on posreduje, a ves trud je bil zastonj.

Tuskanič je umrl spomladi 1. 1575. Odstavljeni Matičič je seveda še vedno imel dokaj pristašev, zato Metlike ni zapustil, ampak nadalje deloval med svojimi pristaši, v trdni nadi, da se bodo dali stanovni vendarle enkrat o- mečiti. Prošil so zanj nekateri me- ščani, med njimi Stepan Kumič, oskrb- nik metliškega graščinstva, toda ves trud je bil zastonj. Dne 11. marca so prosili stanovni Vlahoviča, naj se vrne v Metliko kot glavni pridigar. Matičič je živel še do 1. 1590. Kje je končal svoje burno življenje, ni znano.

Omenjeni Tuskanič je župnikoval pred 1. 1562. v Semiču. Ko je tega le- ta umrl črnomaljski župnik Ivan Likel (bržkone Lilek), je poprosil on za črnomaljsko župnijo in jo tudi dobil. Izpraznjeno semiško župnijo je pre- vzel Ivan Schweiger. Ta se je že v Kočevju nagibal k novi veri in 1. 1565. očitno odpadel od katolicizma. Tus- kanič je zapustil Črnomelj in se podal nazaj v Semič. Nasledoval mu je v Črnomlju Matija Schloegel. V Semi- ču se je poluteranil okrog 1. 1570. Še ko je bival v Semiču, 1. 1560., preden je odšel v Črnomelj, je bil prijazen novi veri in je zahajal med belokranjske njene pristaše; ti so ga izvolili v ko- misijo, ki je imela ocenjevati Trubar- jeve prestance. L. 1565. se je vrnil v Semič in 1. 1570. očitno odpadel od ve- re. Gostoljubno ga je sprejel v svoj grad krupski graščak. Ze 1. 1571. so ga vabili v Novo mesto in kakor Vla- hoviču, tako tudi njemu obljubovali Weixlerja v pomoč. Ostal je na Kru-

Photo by American Press Association.

ZAVEZNIŠKI VOJAKI PRIČAKUJEJO NAPADA S PLINOM.

V jugozapadnem voglu Belgije obdržujejo britanski in belgijski vojaki kos ozemlja blizu Ypresa. Pogostni na- padi s plinom se vrše v tem odseku. Tu so zavezniški vojaki pripravljeni za tak napad.

ni bil on zadnji predikant, ki je delo- val v Metliki. Za Lukičem se prika- že naenkrat zopet Vojmanič (Pochman- tius). Se 1. 1606. je deloval v mestni okolici. Tega leta pa je moral iz de- že; za "verno službo" so mu nakloni- li deželni stanovi 80 gld. odhodnine.

Pregnani metliški pastori so našli največ zaslonbe odstran Kolpe na Hr- vaškem pri grofih Zrinjskih. Od tu so se spuščali še po letu 1609. sempa- tje na Belokranjsko in čez Gorjance na Dolenjsko. V obližju Metlike se je potikal izgnani predikant Miha Vrbe- c, ki je še 1. 1609. bival nekaj časa pri mladem Pelzhoferju na Saporšah pri Mirni (Schneckenbuechel bei Neuderg). Ta je bil menda zadnji, ki je osrečeval Metličane z Lutrovimi nauki. (Konec prih.)

Ruski delavci nemškim.

Petrograd, 28. marca, čez London, 29. marca. — Poziv na delavce nemške in avstrijske zveze, naj se vzdignejo proti cesarski oblasti in ustanovijo svojo svobodo, pravi Petrograjska br- zojavna agencija (ruska uradna agen- cija za novice), je bil odobren na ve- likem shodu delavcev, vojakov in po- slancev, ki se je vršil danes v dumi.

Poziv je bil naslovljen na proletari- jat vsega sveta, ali posebej na delav- stvo centralnih vlasti, kateremu nujno priporoča, naj "odvrže jarem avtokra- tije (samodržne) vlade, kakor je ru- sko ljudstvo strmoglavilo carskega sa- modržca, in naj nikar ne služi dalje kot orodje v rokah kraljev, kapitali- stov in bankirjev".

Z združenim naporom, je rečen v pozivu, "lahko ustavimo strašno klan- je, ki je sramota človeštva".

Ni prošnja za mir.

Poziv odločno poudarja, da ni stra- hopetna prošnja, rekoč:

"Rusija bo branila svojo novonajde- no svobodo proti vsem vmešavanjem, bodisi notranjim ali zunanjim. Ne bo se vdala vojskujočim bajonetom, niti ne bo dovolila, da bi jo ukrotila kaka- tuja vojaška sila."

Delavci v vseh tovarnah, ki proiz- vajojo izdelke za narodno obrambo, so sklenili, da se za dobo vojne odpove- dni glavnih zahtev delavskega progra- ma — namreč, osemurnemu delavniku — kakor je bilo naznanjeno tukaj po- uradno.

Sklep je bil storjen z ozirom na po- trebo, pomnožiti izdelavo streliva in drugih vojnih potrebščin.

Rusija obljublja svobodno Poljsko.

London, 30. marca. — Ruska vlada je po prejemu bratskih čestitek na str- moglavljenju dinastije Romanovcev v proglasu na vse Poljake naznanila, da Poljska lahko odloči svojo lastno o- bliko vladarstva sama zase, pravi Reu- terjeva brzoyavka iz Petrograda. Pro- glas omenja poskus centralnih vlasti, pridobiti Poljake za boj proti ententi, ponujajoč jim "slepilnih političnih prav- ic". Proglas pravi dalje:

"Želeli so za to ceno kupiti kri ple- mena, ki se ni nikdar borilo za vzdr- žanje despotizma (samostilstva). Niti ne pojde poljska armada v boj sedaj za stvar zatiranja svobode in razkosanja svoje domovine pod vodstvom svojega dednega sovražnika.

"Bratje Poljaki, tudi za vas je bila ura velikih odločitev. Svobodna Ru- sija vas kliče v svoje vrste na boj za svobodo ljudstva."

Za Združeno Poljsko.

Proglas potem naznanja, da v so- glasju z načrtom, dogovorjenim po ententinih zaveznikih za nadaljevanje vojne, smatra začasna vlada ustano- vitev neodvisne Poljske države, sestav- ljene iz vseh ozemelj, katerih večina prebivavstva je poljska, za poročstvo trajnega miru v preustrojeni Evropi bodočnosti.

"Navezana na Rusijo po prosti voja- ški zvezi," pristavlja proglas, "bode Poljska država trdna obrana zoper pri- tisk po centralnih vlastih proti slovans- kim narodom."

Nadalje poziva proglas Poljake, naj gredo stran od strani in roko v roki z Rusi v boj.

Proglas je podpisan po vseh članih začasne vlade.

Celo zdrave žene

slučajno rabijo toniko. Njim se pri- poroča Severov Regulator (Severa's Regulator). Bolne žene in one, ki imajo razne nadloge rabijo prijatelje, zdravilo, ki bo odstranilo bolečine in krepčalo zdravje. Tem ženam pripo- ročamo, da rabijo Severov Regulator, kakor ga je Mrs. S. Sulo, Rahway, N. J., ki piše: "Rabila sem Severov Re- gulator, kakor ste naročili in izkazal se je popolnoma dober. Zdaj sem že mnogo zdravejša in močnejša, zato ga priporočam tudi drugim ženam." Ce- na \$1.00 v vseh lekarnah. Odklonite ponaredke. Če ga nima vaš lekarnar, pišite ponj naravnost na W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa. — Adv. Mar.

Piruhe in pisanice za Velikonoč

najrajše pošljajo naši rojaki in rojakinje iz Amerike svojcem

v staro domovino v gotovem denarju

Najsigurneje, najhitreje in gotovo najceneje to izvrši naša stara, in zanesljiva domača tvrdka

AMERIKANSKI SLOVENEK

BANK DEPT, JOLIET, ILL.

BISERI.

Povest — Spisala Lea Fatur.

(Dalje.)

Težko čaka Martina. Ali sede pri-
ček na limanico? Morda prihititi, za-
slepljen, na njene besede... Zgodaj
vstaja mala koketka, meče oči na cesto
in stezo, se ne gane čez dan od okna,
poslušna v mraku — toda Angelika ni.
Metuljček poveša krila. Mati jo tola-
ži; pravi da bide Angelika boj s svojo
samozavestjo, ki mu brani biti otroko-
va igrača. "Pa ne boj se," poučuje
stara koketa mlado, "ko pride ura kon-
certa, boš promenirala ob njegovih
strani. Pozabil bo vse, vedel samo, da
ljubi moj Martino. Ti pa ne zabi...
Kmalu naj odide — po zaklade. Če
pride? Poglej se v zrcalo, Martina?
Ali te more pozabiti, kdor te je ljubil?
Kdo ima tak nos, usta, oko?"

Martina se smehlja lastni prelestni
sliki, se napravi na večer koncerta v
rožnato tenko obleko, in natakne za-
rečih rož v nedrje, za pas. Mrak pa-
da na Gorico, svetilnice po ulicah in
trgih se zasvetijo. Z mrakom se zač-
ne veselo južno življenje. V zvaliki in
smehom prihajajo Goričani na glavni
trg. Tam stoji godci v širokem kro-
gu, okrog njih stoji v kolobarju otro-
ci, delavci, vojaki, dekleta. Nališpani,
cvetjete v roki, v gumbicah, promeni-
ra boljši mladi svet. Kavalirji izpita-
je obzira in oči se klanjajo, dame me-
čejo strastne poglede iz blelih, namo-
kanih obrazov, se smejo glasno, se
igrajo s paljčkami. Promenada gre
okoli godbe, mimo dveh kavenar. Tam
sedi starejši svet, opazuje kretanje
mladine, premišljuje. S plamenom
gori zavist, spleta jo s spletke... Ha,
glejte! Ženin Vidonijske s Collettije-
vo! Tedaj je res, da je vse razdrto me-
dijonijevimi in Kamenskimi. Mladi
par hodi čisto mirno mimo mize, kjer
sedi bogata vdova, se gleda, šepče. In
pri moji veri, ni čuda če pozabi Ka-
menski ob Martini vse drugo... Ni je
lepše dekline na promenadi. Ta živa
barva, lesk očesa, prelestna hoja! In
kako ji pristaja široko pokrivalo iz
rožnatga atlasa ter belo cvetje na vsi-
nih laseh. Očarajoča prikazen! Res.
Zato je tudi očaran soški graščak. Za-
to je pozabil, pogazil svoj ponos. Tež-
ko je bila sicer borba, ko je dobil Ma-
rtinino pismo — a ljubezen je prema-
gala vse...

Na lesenem divanu v knjižnici je le-
žal. Okrog njega nagrmadene odprte
knjige. Najnovejša, moderna dela. Ni-
mo mu jih je nanesel s polic, on je od-
piral, iskal. Pa nobena ni slikala nje-
govega gorja, nobena ni vedela sveta,
tolazbe. Z medlimi barvami so slikale
knjige medla čustva medlih ljudi, lju-
di, ki so tičali v blatu, pa si niso po-
mogali iz njega, ljudi, ki so sedeli v
tmini in si niso želeli solnca... Dru-
gačni ljudje so popisani v materini
mali zbirki. Trdnih načel hodijo ne-
omajno svojo pot. In taka je njegova
mati, sestra, taka je tudi Elvira. On
sam pa je šiba na vodi, bilka na ve-
tru. Zoprno mu je dobro, zoprno mu
je hudo — zoprno mu je ves svet. Kaj
se žrtvujejo zanj, kaj gledajo sočutno
nanj? Pomagati mu ne more nihče. In
ta Rozika! Ko bi osrečila lahko Sa-
lleja, spravila njega popolnoma iz za-
drege, gre — in se žrtvuje! Zakaj? Za-
to, da bi se vrnila bratu vera v bajke
in pravljice... Mati pa, namesto da bi
zadrževala sestro, se tolaži, da sprej-
me Bog njeno žrtve in odpravlja dro-
bno, nežno sestro na pot v bolnico...
Salle pa se je otroval v tem vzduhu,
polnem svetosti. On občuduje Roziko,
obožuje mater, hodi pogosto k Vi-
donijevim, govori z Elviro o visokih
problemih. Težko da napreduje nje-
govo delo te dni... Čuden človek ta
Salle! Ni tič ne miš. Ni vnet kato-
ličan, ni mrzel brezverec, ni trezen ra-
zumni človek. Vendar je še najbolj na
tem, da se potercijali. Slabo bi napre-
dovala svobodna misel v Franciji, da
je dosti takih izobražencev...

Tako je premišljeval Angelik, zrl v
slikani strop. Pa nad vsemi mislimi
je bdela Martinina podoba. Vleklo ga
je, da se splazi v tihi noči do vile Ma-
rtine, ondi stoji, čaka... Slišal bi morda
Martinin razkošni smeh, videl morda
prelestni sen svojih noči. Prisegel
je bil sicer v prvi jezi, da zapodi
Martino izpod njene lastne strehe, da
se maščuje. Prazne besede! Njega
zaboli, ko govore s zaničevanjem o
njej — še bi se udaril z vsem svetotm
za Martino... Uklenile so ga težke
verige, nikdar se jih ne otrese — su-
ženj bo tekel k njenim nogam, suženj
bo prošil za žar milosti. Angelik se je
sramoval priznavati sam sebi, da ljubi
še vedno brezsrčno, neznačajno dekle-
ce. Umrla je najlepša, najslajša. Vse
življenje bo le večno hrepenenje po
čarobnem majniku. Še pojo zunaj pti-
ce, še se odeva narava v cvetno krilo,
a na njegovo oko je padla črna mre-
na...

Tako se mori Angelik, ko se mu pri-
bliža s lisičjim obrazom Nino. Izroči
gospodarju pisemce. Od Martine. Ka-
kor da ga je dvignil električni tok,
vstane Angelik — s tresočo roko od-
pre. Z željno dušo bere zagotovilo,
da je bila Martina prisiljena govoriti,
kakor je govorila, da ga ljubi, da se

ji toži po njem, da naj pride ljubljene
h koncertu, ona pride s hišno, mati ne
izve... Ljubi ga...

Prijelo ga je, da bi letel k dragi. Pa
pikro čustvo se je oglasilo in mu de-
jalo: Kako se je smejala takrat...
Bodi mož! Ne bodi! Ni vere v njej!
Preboli, ogibaj se kače! Lotit se gos-
podarstva, razveseli mater!... Ves
teden si je zatiral, da ne pojde. A
ko je prišla nedelja, je pelo srce le o
Martini in noga je hitela sama... Zdej
v njeni sladki bližini pa je pozabljeno
vse. Prelivajo se zvoki godbe, mehki
otrovni zvoki za hrepenca srca. Za-
hoče se mu, da izlije svoja čustva, da
sliši prisrčno ljubezni. K muzici za o-
leandri pelje Martino. Sladko mu go-
vori prelestna in ga omamlja. Preliva
se godba, promenira mladina, Martina
govori po materinem naročilu in vne-
ma Angelika na pot, s katere se še ni
vrnil nobeden Kamenskih.

X.

Beli, ne več od cvetja, ampak od
prahu, stoji kostanji ob cesti iz Go-
rice v Solkan. Na prst debelo pokri-
va prah dreve, zagrinja v oblakih vo-
zove, pešce, sili nadležni gost skozi za-
prta okna v hiše, sili v grlo potniku.
Prah se vleka na dolgi pajčolan, na
rjavo obleko deklice, ki sedi graciozna,
elegančna v prašnem koleseju. Trud-
na sta konja, zaspan voznik. Vročina
junijevega popoldneva muči človeka in
živino. Leno se otreša konj sitnih
brenceljev, leno zamahne tupatam vo-
znik z bičem na kopico otrok, ki se va-
ljajo polnogi po cestnem prahu, leno
zakliče konjema običajni "hi!" Čer-
no se ozira na gospodično. Davi, na
poti iz Čepovana v Gorico, je kramlja-
la tako prijazno z mladim, širokople-
čim fantom, da sam ni vedel, kdaj je
bil prišel v Grgarje, v Gorico. Sedaj
molči zamisljena.

Vkljub hudi vročini ne odpre soln-
čnika. Roke leže v naročju, živo, ve-
liko oko motri polja, ljudi, gore. Sveži
obrazek izraža mirno pričakovanje,
veseli ponos. Ah, gospodična Elvira!
V Čepovnu, pravi, da je tako srečna;
skromna je in prijazna v vsakomur,
obnaša se, kot bi jej bilo res treba slu-
žiti kruha. Pa se je le skregala z Ma-
terjo; kruh jemlje drugim, potrebnim.
Kako jo je le sprejela danes mati, ko
je porabila hčerka učitelja četrtek,
svoj prosti dan, da jo obišče. "Ni ji
treba služiti," je pravila bogata gospa
vozniku, "preobijeda se je dobrega."
Gospodična je obšla vso Gorico, sedaj
hoče še v Soški grad. In kuharica go-
spe Vidonijske je namigavala vozniku,
da je tam ženin, da sta tam dva ženina
gospodična. Hm — ženin... Zvonilo
bo 'zdravo Marijo', ko bo še čakal voz.

Sedi Elvira, gleda ljube, znane kra-
je. Dehtel je kostanjev cvet, ko je
zapustila ponosna, uporna Gorico, da
pokaže materi, da se zna preživeti sa-
ma, da ni odvisna od bogastva. V za-
tišje gora se je zatekla, da si varuje
svobodo, da si leči rano, za katero ne
ve nihče. Nepopisljivo čist in miren
je tam zrak, nežni vonj planinskih ze-
lišč ga preveva. Ozke poti vabijo na
skalnat vrhove, v temni les. Gore
so jo sprejele v svoje naročje — v
nižini, tam daleč, je ostalo gorje. Go-
ri je bila — tri tedne že. Medtem je od-
cvetel tu doli kostanj. Zdej žare po
vrtovih živorodeče rože, močni vonj
klinčkov se širi po vročem zraku, sa-
njave stoji lili po gredicah. Na po-
lju se košati krompir, pleza buča, se
ziblje mlada koruza. Po gričih zeleni
trstje, zori sadje. Na polju se zasveti
motika, med trsem se beli rokav, po-
kazuje se pisana ruta. Nova železna
proga prečre cesto. Stotero rok se
giblje na progi, pri stavbi novega mo-
stu čez Sočo. Stotero rok dela pot,
da bodo hitela hrepenca srca v svet —
za kruhom, za omiko, za negotovimi
težnjami. Vse hiti. Naglo stopa ro-
mar proti visokemu cilju, naglo zori
sad — naglo je treba delati, Elvira...
Saj si tudi ti romarica, delavka. Ro-
mar se oddahne na Sveti Gorici, delav-
ce se ohladi zvečer na klopi pred hi-
šo, počije zemlja... Pride večer živ-
ljenja — tudi ti se odpodčiš, Elvira...
Kaj šumljaš, hči planin, krasna So-
ča, kaj žuboriš skalam, drevju? Kaj se
smehljaš, širokoustni, bebasti Valen-
tin? Ne misli, da veš, kaj je privedlo
Elviro tusem. Nje, ponosne, čiste, ne
mami tisto, kar mami druga dekleta,
njo kliče v Soški grad le nežna skrb za
dobro prijateljico. Šume topoli, rado-
stna hiti Elvira po znani poti v častit-
ljivi grad, ki je imel biti njen dom.
Krasen dom! Nad Sočo, med drevjem.
Prava idila. Ti je žal, Elvira, da si
raztrgala pogodbo, ki ti je obetala
grad in mladega graščaka? Šume to-
poli, beli stoji javorji, Soča teče mimo
skal — Elvira gre, ne odgovarja. Skozi
velika vrata stopi na dvorišče. Prazno
je. Nihče ne gleda iz bršljanovih ve-
ječ okrog oken, noben posel ne homa-
skače ježno, renci, rožlja z verigo. El-
vira stopi v poselsko sobo v pritličju.
Tudi tu ni nikogar, da jo naznani. Vse
tiho. A — pač... Tam za stebrom se-
di mala dekla, lupi krompir, ga meče
v ogromni lonec.

"Kje je gospoda, eJrica?" vpraša
Elvira.

"V kuhinji, gospodična," odgovarja
dekla, vstaja in stresa olupke iz mo-
drege predpasnika. — "Ali Vas na-
zanimam?"

"Le ostanite, Jerica — grem sama."

V prostorni kuhinji najde Elvira
graščakino pred velikim ognjiščem.
Zdej ni ognja, v kuhinji je vse lepo
pospravljeno, graščakinja, oblečena v
širok, bel predpasnik, mete, Rozika,
tudi v predpasniku, sedi pred kosarico
in lušči grah. Na Elvirin pozdrav
skoči Rozika k njej in se ji obesi o-
krog vratu z vzklikom: "Kako lepa si
postala!" Gospa Kamenska pozdravi
mladega gosta z otožnim smehljajem.
Elvira pogleda v trudno lice gospe in
reče sočutno:

"Vedno pri delu, milostljiva. Pa to
je vendar preveč za vas. Kje imate
kuharico, dekle?"

"Saj veste," odgovarja gospa Ka-
menska, "ali pravzaprav ne veste, ka-
ko težko se dobi v tej dobi delavca.
Zato pošiljam posle na polje — ko-
likor se da, seveda, kajti dandanes u-
kazuje posel gospodarju. Kuharica
nabira na vrtu salato za večerjo, hišna
je nesla malo na polje. Zdej je doba
dela, z Roziko sva od ranega jutra
zraven, tudi Angelik se je jel zanimati
za gospodarstvo..."

"Ah, kako ste vi pridni! Dejte, da
vam pomagam," hiti Elvira in slači ro-
kavice; "menite, da ne znam; saj pri-
dem z kmetov."

"Ne, ne," brani gospa. "Gotovi sva.
Grah je izluščen, maslo zmeteno. Ku-
harica mora takoj priti. Uboga Nan-
ca — trideset delavcev bo večerjalo —
brez domačih poslov in gospe. Sa-
mo hipec potrpljenja prosim, gospo-
dična Elvira, potem sem — tuote a
vnos."

Gospa Kamenska zlije z mlekom
rmeni zmetek iz pinje v skledo, vzame
z leseno žlico maslo iz mleka, ga po-
tegnete in stisne s kalupom v lepo
obliko. Na to sleče predpasnik in pri-
me Elviro pod roko.

"Dejte, da se vas nagledam, otrok...
Prav ima Rozika, gorski zrak deluje
čudovito na vse. Žarite kakor roža.
Vsa druga se mi zdite, ponosna, sa-
mosvoja... Jaz sem pa tako ljubila ti-
sto tiho, skromno Elviro..."

"Tiste ni več," vrže Elvira ponosno
glavo vznak; "nisem več sužnja starih
predskodov, ženska sem nove dobe, ki
odloča sama s svojo usodo. Res, zdra-
va, kreпка sem postala, der delujem,
neodvisna od matere, za svoje vzore in
si služim kruh. Dela pa je toliko, dan
kratek, delavk malo..."

"Vi govorite samo o delu, Elvira.
Ne razumem vas. Ne uvidim, zakaj
ste zapustili mater. Oprostite, vse bi
bilo drugače pri nas in pri vas, da ni-
mate toliko teh fantazij... Seveda,
nova doba — nove misli. Že prihaja-
jo v naš tibi kot, nežna deklica sili od
matere, ne hiti za varni samostanski
zid, ne čaka, da ji privede mati že-
nina..."

"Tempi passati!" se zasmije glasno
Elvira; "moj poklic, moje delo je —
moj ženin. Seveda nočem ostati va-
ška učiteljica. Imam ideje, katere mo-
ram širiti med žensko mladino. Zato
mi je treba še izobrazbe, da dosežem
mesto učiteljice na pripravnišči — sploh
se mi je razjasnilo te tri tedne v Če-
povnu marsikaj nejasnega v moji du-
ši. Vem, kaj hočem — da dosežem,
moram na vseučilišče. Govorila sem
že z materjo — kajti brez njene denar-
ne pomoči ne morem nikamor. No,
mati... Zdej je popolnoma pod vpli-
vom svoje nove zvezde — gospe
Salleja. Da ji svetuje on — pustila bi
me. Denar bi ji vrnila potem. Oh,
kako je sitno, da nimam denarja!"

Jezno udari Elvira z nogo ob tla, na-
redi sobo, kot majhen, razvajen otrok.
V tem pogovoru sta prišli z gospo na
vrt. Gibčna pokriva Rozika kamenito
mizo pod lipo, nanaša sadja, peciva,
medu in masla, nastavlja posodo za
kavo. Rozika prižge špirit, vsuje kavo,
priča z vsako kretnjo in pogledom El-
viri, da se raduje njenega obiska. El-
vira odtrže list bršljana, ki se ovija
gosto po stebli košate lipe, sede, raz-
trže list. Gospa jo posluša, gleda, se
ji nasmiha:

"Vi ste otrok, Elvira... Prazne so
vaše težnje. Ali more biti ženska kaj
drugega kot ženska? Za samostan je
ali za zakon. Zelela sem, da gre Ro-
zika v samostan, ker je prešibka, da bi
bila žena, mati. Vi pa, Elvira, kakor
vidim, vsled vaše uporne npravi niste
za samostan. Verujte materi, ubogaj-
te jo. Kaj vam hoče vseučilišče, dok-
torski diplom? Pokazati hočete, da pre-
more ženska to, kar mož. Prazno.
Narava sama je odredila ženski delo-
krog. Le pogledajte te doktorice! Mu-
čile so se, da so dosegle svoj 'cilj', a o
prvi priliki puste tisti 'cilj' in hite v
zakonski pristan. O, domače ognji-
šče, tiha romantika dveh src, je tajna
želja vsake ženske duše. Pogledajte u-
vele sitnice, ki so pričakovale zaman
moža — pogledajte te ženske! Vsaka
ima več ali manj čudno srčno zvezo...
Ljubezen je življenje ženske — vaša
prenapeta fantazija, Elvira, vas bo
dovedla do tega, da se bodele ozirali
v starosti po prijatelju, po podpori na
vaši samotni poti..."

Elvirine stisnjene obrvi, Rozikin po-
gled svari go spo Kamensko. Njo
peče vedno v srcu misel, da je le El-

virino nerazsodno postopanje krivo
njene nesreče, zato — očitane.

"Pustimo to," reče Elvira z blago
mironostjo in čelo se ji razvedri. "Za-
kaj toliko besed o moji neznačajni ose-
bi? Prišla sem, da vidim, kako vam je;
da je meni dobro, to vidite. Vas pa
ne muči samo delo, milostljiva. Čujem,
da je gospod graščak..."

"Bil pri koncertu z Martino — po-
mislite, Elvira... In od tedaj pazi
Angelik, da ni sam z menoj, od tedaj
se zanima živo za gospodarstvo, ra-
čune, koliko se pridela, stržbi. Vese-
lilo bi me vse to, pa bojim se, da so
Collettijevi za tem preobratom — bo-
jim se, da se snuje nekaj. Gospod
Salle pa, ki se drži po tistem vašem,
oprostite, nepotrebnem nastopu vaše
matere — Salle, ki je prevzel Angeli-
kove obveznosti, ima dolge konferen-
ce z Angelikom. Tako stojim pred
nečim neznanim... Nocoj sem sanja-
la, da sem bila sama, moj sin, moja
hčerka sta se odpeljala preko morja..."

(Dalje prih.)

NAZNANILO.

Odprli bomo našo novo slikarsko
obrt ali photograph gallery v YOUNG
BLDG., in sicer dne

1. APRILA 1917.

Izdelovali bomo najnovejšo vrste
slike, veliko boljše kot kdo drugi v
mestu.

Kot posebno darilo bomo dali z vsa-
kim naročilom poročnih slik

ZASTONJ BARVANO VELIKO
SLIKO

Pridite k nam pred poroko, da se
domejimo in pripravimo, ker poročna
slika je za vsak par velevažna.

Se priporočamo

ANDERSON STUDIO,
Young Building. Joliet, Ill.

FARMA NAPRODAJ.

Iz proste roke in radi družinskih
razmer prodajamo svojo farmo
43 akrov 3 milje od mesta. Farma je
nekoliko obdelana ter bi se z malim
trudom v kratkem času naredila lepa
farma. Na farmi so vsa potrebna po-
slopja, skoro nova. Za nadaljnja po-
jasnila se obrnite na lastnika: P. PE-
RUSEK, Rib Lake, Wis. 31t8

RABIMO PRIDNEGA MLADENI-
ča ali mladega moža, Slovenca ali
Hrvata, za delo knjigovodstva in
drugo uradovanje pri neki večji tr-
govini s lesom in kurivom. Kdor se
čuti za tako delo naj se oglasi pri
Amer. Slovencu. 28t4

POZOR ROJAKINJE!

Ali veste, kje je dobiti najboljše me-
so po najnižji ceni? Gotovo! V mesnici

Anton Pasdertz

se dobijo najboljše sveže in preka-
jene klobase in najokusnejše meso.
Vse po najnižji ceni. Pridite torej in
poskusite naše meso.

Nizke cene in dobra postrežba je
naše geslo.

Ne pozabite torej obiskati nas v
našoj mesnici in groceriji na voga-
lu Broadway and Granite Street

Chic. Phone 2768. N. W. Phone 1113.

Pristopite k največjemu sloven-
skemu podpornemu društvu.

DRUŠTVO SV. DRUŽINE
(The Holy Family Society)

šte. 1 D. S. D., Joliet, Illinois.

Geslo: "Vse za vero, dom in narod,
vsi za enega, eden za vse."

Odbor za leto 1917.

Predsednik.....George Stonich.
Podpredsednik.....Stephen Kukar.
Tajnik.....Jos. Klepec.
Zapisnikar.....John Barbich.
Blagajnik.....John Peiric.
Reditelj.....Frank Kocjan.

Nadzorniki:

John N. Pasdertz, Joseph Težak,
John Štublar.

To društvo sprejema rojake in roja-
kinje in sicer od 16. do 50. leta in
izplačuje bolniške podpore \$1.00 na
vsaki delavni dan za 50c na mesec.
Zavarujete se lahko za \$500.00 ali za
\$250.00 pri D. S. D. za malo mesečino.

To društvo ima že nad \$2,100.00 v
bolniški blagajni in je v devetnajstih
mesečih plačalo nad \$2,466.50 bolni-
ške podpore članom (icam). Kdor pla-
ča takoj ob pristopu \$3.00, to je toliko,
ko so plačali drugi člani zadnjih 6 me-
secev, je deležen podpore v slučaju
nezgode takoj po pristopu, drugače po
6 mesecih. Pristopnina je še prosta.

Redna seja se vrši vsako zadnjo ne-
deljo ob 1. uri pop. v stari šoli.

Kdor želi pristopiti v naše veliko in
napredno društvo naj se glasi pri ka-
terem odborniku.

Naznanilo!

Slavnemu slovenskemu in hrvatske-
mu občinstvu v Jolietu naznanjam, da
sem otvoril svojo

novo mesnico
in grocerijo

na vogalu Cora in Hutchins cest, kjer
imam največjo zalogo svežega in su-
hega mesa, kranjskih klobas, vse vrste
grocerije in drugih predmetov, ki spa-
dajo v mesarsko in grocerijsko pod-
ročje.

Priporočam svoje podjetje vsem ro-
jakom, zlasti pa našim gospodinjam.

Moje blago bo najboljše, najčistejše
in tudi po zmerni ceni.

Spoštovanjem

John N. Pasdertz

Chicago tel. 2917.

Cor. Cora and Hutchins St., Joliet, Ill.

STENSKI PAPIR

Velika zaloga vsakovrstnih barv, olja
in firnežev. Izvršujejo se vsa bar-
varska dela ter obešanje stenskega
papirja po nizkih cenah.

Alexander Daras

Chi. Phone 376 N. W. 927.

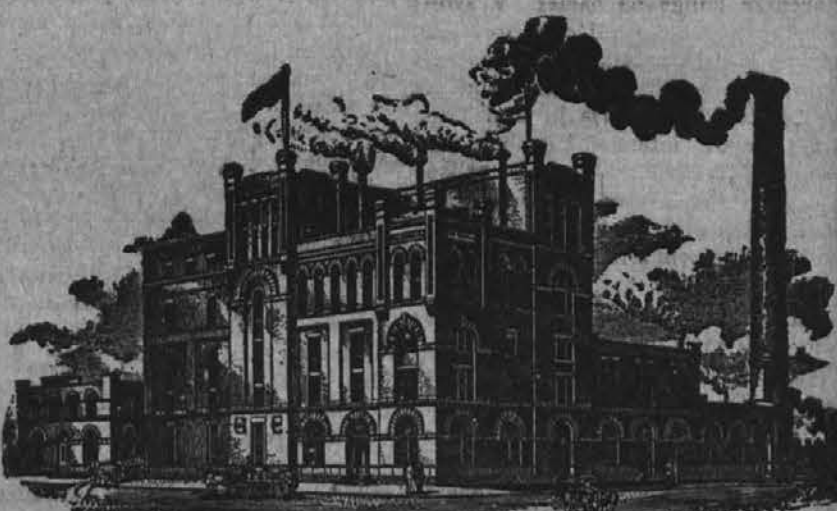
120 Jefferson St. JOLIET, ILL.

Rojakom priporočamo sledeče blago.

Kranjski Brinjec, zaboj (12 steklenic) za\$12.00
Kranjski Slivovec, zaboj (12 steklenic) za\$10.50
Baraga, zdravilno grenko vino, zaboj (12 steklenic) za\$5.00
Raybar Stomach Bitters, zaboj (12 steklenic) za\$7.00
Kentucky Whiskey, Bottled in Bond Quarts, zaboj (12 stekl.) za\$10.50
S. L. C. Monogram, Bottled in Bond Quarts, zaboj (12 stekl.) za\$10.00
Cognac Brandy, zaboj (12 steklenic) za\$9.00
Holland Gin, zaboj (15 steklenic) za\$12.00
Rock and Rye, Quarts, zaboj (12 steklenic) za\$6.00
Californijsko Vino, zaboj (25 steklenic) za\$7.00
Californijsko Vino, zaboj (25 steklenic) za\$6.00
Domače Vino, v sodih po 6 galonov, 10 galonov, 25 galonov in
50 galonov, galon po75c

Z naročilom je poslati Money Order ali Bank Draft. — Pišite v sloven-
skem jeziku na:

Slovenian Liquor Co., Joliet, Illinois.

Fred Lehning Brewing Co.
JOLIET, ILL.

PIVO V STEKLENICAH.

Chic. Phone 2768. N. W. Phone 1113. Cor. Scott and Clay Sta.Both Tel ephones 26.JOLIET, ILLINOIS

Naročite zaboj steklenic

novega piva, ki se imenuje

EAGLE EXPORT

ter je najboljša pijača

E. Porter Brewing Company

Oba telefona 405.

S. Bluff St., Joliet, Ill.